

Особливості набуття права власності на лісосмуги в ОТГ

Максим Попов, адвокат. Засоби зв'язку: (050) 335 99 11
maksym.popov@gmail.com

Правовий статус земель, на яких розташовані полезахисні лісові смуги.

Частина 1 статті 5 Лісового кодексу України (з 01.01.2019 року)

До земель лісогосподарського призначення **не** належать землі, на яких розташовані полезахисні лісові смуги (частина 1 статті 5 Лісового кодексу України).

2. До земель лісогосподарського призначення не належать землі, зайняті:

г) полезахисними лісовими смугами на землях сільськогосподарського призначення.

Передумови прийняття цієї норми:

Значною проблемою є також і стан польових лісосмуг та інших захисних насаджень, що обмежують масиви земель сільськогосподарського призначення і створені для їх обслуговування. Земельні ділянки під такими насадженнями продовжують перебувати у колективній власності колишніх членів колективних сільськогосподарських підприємств. Завдяки багаторічній законодавчій невизначеності механізму управління землями колективної власності, такі землі фактично не мають реального власника (землекористувача), внаслідок чого лісосмуги масово вирубуються, що вже в даний час сприяє ерозії ґрунтів та несприятливо впливає на стан довкілля (із тексту пояснювальної записки до законопроекту 6049-д від 26.12.2017)

ЩОДО КАТЕГОРІЇ НАЛЕЖНОСТІ ЗЕМЕЛЬ, НА ЯКИХ ЗНАХОДЯТЬСЯ ПОЛЕЗАХИСНІ ЛІСОСМУГИ

- Полезахисні лісові смуги це штучно створені насадження лінійного типу для захисту сільськогосподарських угідь від негативного впливу природних та антропогенних факторів.

(Пункт 2 Правил утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення)

- Полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, крім тих, що віднесені до земель інших категорій земель, належать до земель сільськогосподарського призначення;

(Абз. б. ч. 2 ст. 22 Земельного кодексу України)

ПЕРЕДУМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХИСТУ ПОЛЕЗАХИСНИХ ЛІСОСМУГ

- Для здійснення захисту полезахисних лісомуг ОТГ мають розпоряджатись земельними ділянками, на яких розташовані полезахисні лісосмуги на праві власності.
- Для отримання права власності на земельні ділянки із полезахисними лісосмугами, ОТГ необхідно зробити наступні кроки:
 1. Прийняття органом місцевого самоврядування ОТГ рішення про звернення до Головного управління Держгеокадастру області про передання з державної власності до комунальної власності ОТГ земель с/г призначення;
 2. Отримати від Держгеокадастру земельні ділянки із полезахисними лісосмугами шляхом підписання відповідного акта приймання-передачі;
 3. Органу місцевого самоврядування ОТГ звернутись до державного реєстратора майнових прав для реєстрації комунальної власності на передані ОТГ ділянки на підставі підписаного Акта приймання-передачі.

КРОК ПЕРШИЙ: ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ ПІД ПОЛЕЗАХИСНИМИ ЛІСОСМУГАМИ

Для виявлення земельних ділянок, на яких знаходяться полезахисні лісосмуги, ОТГ має провести інвентаризацію земель, на яких знаходяться полезахисні лісосмуги. Для цього ОТГ має виконати наступні дії:

1. Орган місцевого самоврядування ОТГ приймає рішення «Про надання дозволу на розробку технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель під полезахисними лісосмугами на території певної сільської, селищної міської ради»; Після прийняття вказаного рішення відбувається вибір підрядної організації, що здійснюватиме інвентаризацію земель та укладення із нею відповідного договору.
2. Затвердження органом місцевого самоврядування ОТГ розробленої за результатами проведеної інвентаризації технічної документації;
3. Орган місцевого самоврядування звертається до територіальних органів Держгеокадастру для внесення отриманих в ході інвентаризації земель відомостей до Публічної кадастрової карти з метою формування земельних ділянок;

КРОК ДРУГИЙ: ПЕРЕДАЧА ПРАВ НА ПОСТІЙНЕ КОРИСТУВАННЯ

Для використання та ефективного захисту полезахисних лісосмуг, ОТГ може передати право на постійне користування полезахисних лісосмуг фізичним чи юридичним особам, які здійснюватимуть збереження, захист на розвиток полезахисних лісосмуг, для цього ОТГ може вчинити наступні дії:

1. За рішенням органу місцевого самоврядування, ОТГ може передати земельну ділянку та розташовані на ній полезахисні лісосмути у постійне користування спеціально створеного для цього комунального підприємства. Зазначене спеціальне комунальне підприємство відповідно до його Статуту буде здійснювати захист та розвиток полезахисних лісосмуг керуючись Постановою КМУ від 22 липня 2020 р. № 650;
2. За рішенням органу місцевого самоврядування, ОТГ може передати земельні ділянки та розташовані на ній полезахисні лісосмути в оренду фізичним та юридичним особам з обов'язковим включенням до договору оренди землі умов щодо утримання та збереження таких смуг і забезпечення виконання ними функцій агролісотехнічної меліорації.

Стаття 37-1. Особливості використання та розпорядження земельними ділянками, розташованими у масиві земель сільськогосподарського призначення, а також полезахисними лісовими смугами, які обмежують такий масив

7. Земельні ділянки під полезахисними лісовими смугами, які обмежують масив земель сільськогосподарського призначення, передаються у постійне користування державним або комунальним спеціалізованим підприємствам або в оренду фізичним та юридичним особам з обов'язковим включенням до договору оренди землі умов щодо утримання та збереження таких смуг і забезпечення виконання ними функцій агролісотехнічної меліорації.

Правила утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення, встановлює Кабінет Міністрів України.

КРОК ТРЕТІЙ: РЕАГУВАННЯ НА ПОРУШЕННЯ

При виявленні фактів пошкодження та/або знищення полезахисних лісосмуг потрібно діяти наступним чином:

Виклик поліції за фактом несанкціонованого знищення зелених насаджень/полезахисних лісосмуг. (ст. 245 ККУ, ст. 65-1 КУпАП).

Мета виклику поліції:

1. Змусити поліцію перевірити у тих, хто здійснює вирубку дерев, наявність відповідних документів, які дають право на вирубку.
2. За відсутності відповідних документів, встановити осіб, які безпосередньо причетні до знищення лісосмуг (ст. 32 ЗУ "Про Національну поліцію");
3. Вимагати від поліції припинити правопорушення шляхом вимоги залишити місце та обмежити доступ до території, на якій знаходиться лісосмуга (стаття 36 ЗУ "Про Національну поліцію").

КРОК ЧЕТВЕРТИЙ: УТВОРЕННЯ КОМІСІЇ

1. Після отримання клопотання користувача земельними ділянками, на яких розташовані лісозахисні смуги, про необхідність проведення невідкладних заходів у насадженнях полезахисних лісових смуг, орган місцевого самоврядування ОТГ має утворити відповідну комісію.
2. Головою комісії визначається представник органу місцевого самоврядування або територіального органу Держгеокадастру, до повноважень якого належить передача у власність або користування земельних ділянок під полезахисними лісовими смугами. До складу комісії включаються землекористувач (або його уповноважена особа), представники державного спеціалізованого лісозахисного підприємства, територіального органу Держлісагентства, органу місцевого самоврядування або територіального органу Держгеокадастру, до повноважень якого належить передача у власність або користування земельних ділянок під полезахисними лісовими смугами.
3. У день проведення обстеження складається акт з визначенням характеристики лісомеліоративного стану насаджень, причини їх пошкодження, всихання, стану полезахисних лісових смуг, а також необхідності проведення заходів відповідно до Правил, строків їх проведення, способів і строків відновлення полезахисних лісових смуг, заходів щодо оздоровлення, запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, який затверджується головою комісії.
4. Акт обстеження складається у двох примірниках. Перший примірник акта зберігається в органі місцевого самоврядування або територіальному органі Держгеокадастру, що утворив комісію, другий примірник - у землекористувача.
5. Копію акта обстеження землекористувачі надають територіальним органам Держекоінспекції.

КРОК П'ЯТИЙ: ЗВЕРНЕННЯ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНСПЕКЦІЇ

Держекоінспекція відповідно до покладених на неї завдань здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням ... підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності і господарювання, громадянами України..., вимог законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів, зокрема використання полезахисних лісосмуг, водоохоронних і захисних лісових насаджень.

Абзац г підпункту 2 пункту 4 Положенням про Державну екологічну інспекцію України, що затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 р. № 275

Подати заяви на електронну пошту відповідної екологічної інспекції з вимогою терміново провести перевірку за фактом знищення лісосмуги та нарахувати шкоду, завдану державі можна за формою, що знаходиться на офіційному веб-сайті відповідної Держекоінспекції чи у простій письмовій формі шляхом надсилання її на адресу Держекоінспекції.

Держекоінспекція повинна виїхати, здійснити огляд та опис знищених дерев з вказівкою на вид дерева та діаметр стовбура. Це важливо, адже в Україні наразі діє Постанова КМУ від 23 липня 2008 р. № 665 "Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу»

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !

